١

وبرقدر ٤٥

خط مخطوط ١٢

٤٠٨٠

وقف السلطان الادیب الاریب والخاقان الحسیب النسیب

الشجاع الذی علم الاعدا بالقهر علم الادب وقام بمعاملات النصرة وعلمهم عجیب

السلطان بن السلطان السلطان ابو الفتوح والمغازی محمود خان

ابن السلطان مصطفی خان خلد الله سلطنته وانار فی العالمین برهانه

وانا الفقیر الیه سبحانه وتعالی مصطفی ناظر الاوقاف بالحرمین

الشریفین المحترمین

عفی له

بسم الله الرحمن الرحيم وبه ثقتي

باسمك اللهم وذكرك فتحي وفتوحي

وبحمدك اللهم وشكرك مزيد

روحي وحيوة روحي وبمديح نبيك

وثنآء حبيبك وصفيك نور قلبي

وسرور سري وبولاء آله ومحبة

صحبه شوق انسي وخلوص

بري فلك الحمد حمدا يوافي

النعم ويكافي المزيد عليه وعليهم

الصلوة والسلام ما ينمو ويزيد ولا يبيد

فلما كبر سني ووهن العظم مني واشتعل الراس شيبا
ولم ارني اوان الرحل ريبا وضعف قواي عن استزادة الزاد
ولم يبق سوى الاستشفاع وسيلة للمعاد توجهت نفسي في
النفس الانفس الى الفيض الاكمل الاقدس لاستغفار ما فات
من ايامي في آثامي واستعمار ما ضاع من اعماري في اشعاري بانشاء
قصيدة فريدة مدحا وايتاء جريدة جديدة نعتا اذا انبعثت من قلبي
داعية قديمة وتجددت في سري عزيمة عظيمة فقد كنت في
بعض احيان السياحة اطلعت على مخمس للقصيدة البردية البوصيرية
روح الله روحه ناظمها بالتسليم والتحية ولاستعجال
صاحبه لم يف الوقت باستيفاء فرايد فوايده واستتمام عوايده
موايده فلما غاب والى مآبه مع ما به آب فرغتها ودبغتها
مرة وقطعتها ولمعتها مدة فافتين الزمان والمكان ولزم

التزام الهجران وجلاء الاوطان وفاتت نسخ المربع بخاصية
التربيع وضاعت صورا التفريع لشيوع الفتور وعموم التضييع
ما وجد منه اثر ولا سمع منه خبر فظهر في القلب مخالجة
المعود الى التاسيس ومجاوزة الفكر من التربيع الى التخميس
منتظر الاقتضاء الحال موقوفا على دخول الوقت وفراغ البال
فبعد سكون وحصول المامن والرول في الاماكنة
السلطانية العرفانية قدس الله سر صاحبها والوقوع في
الازمنة الامانية الخاقانية خلد الله ملك خاطبها
تحركت العزيمة على تخميسها وبذل الوسع في تجنيسها وتانيسها
فتوجهت الى ذلك المرام ووفقت بحمد الله ومنه على الاكمال
والاتمام فنظمت سبح نظمي الفاتر في سلك تلك الجواهر
وضممت خزف شعري القاصر الى عقد عقد الزواهر ونعم

من قال ما قال   در رشته كشيد با جواهر شبه را

فانها قصيدة رضيّة مقبولة وجريدة مرضيّة موصولة

لعل آثار قبولها وبركات انوار وصولها يسرى الى الكلمات

المدرجة بين اصولها والمعانى المحكمة بين فصولها ولما كانت

نسخ القصيدة متفاوتة تقديمًا وتاخيرًا وعبارة وتحريرًا

اخترت النسخة التى شرح عليها الحضرة الشيخية الجلالية

الخجندية مقبول الحضرة النبوية صلوات الله وسلامه عليه

فانه بعدما التزم المجاورة الشريفة مدة مديدة عزم على

الخروج لاجل اداء دين وقع له فراى نقيب المدينة الكريمة

رسول الله صلى الله عليه وسلم فى منامه فقال له أدِّ دين جلال

ولا تدعه يخرج من جوارنا وانه ما اخبر احدًا بدينه وعزم

خروجه فلما حكى النقيب رؤياه له ترك عزم الخروج

والتزم

والتزم الملازمة الى آخر عمره الشريف روّح الله روحه

وله مصنفات غفيرة ومولفات كثيرة وفى الحديث

اسانيد له عالية وعليه كل الاعتماد ثم انى بحمد

الله ترجمت تركيبها وعجمت بعربيها وعشرت تخميسها

ونشرت تانيسها بترجمة واضحة تسهيلا وتذنيبا وتكملة

فاتحة تذييلا وتعقيبا فاتممت حامدًا ومصليًا ومسلمًا على

رسول الله صلى الله عليه وعلى آله واصحابه واحبابه وازواجه

واتباعه واشياعه وسلم والحمد لله رب العالمين قال

الفقير الى عناية الله تعالى ويعظم المفتقر الى شفاعة

رسول الله صلى الله عليه وسلم متوجهًا الى الجناب

القدسى القدوسى محمد بن محمد بن محمد المولوى

البنادكانى الطوسى عفا الله عنه وتقبل رسوله منه

یا ایها المحتظی من لذة الالم — یا ایها المغتذی من ذلة السقم

ما بال طرفک طول اللیل لم تنم — امن تذکر جیران بذی سلم

مزجت دمعا جری من مقلة بدم

ای بهره مند جان تو از لذت الم — وی یافته غذا دلت از ذلت ستم

چشمت شب دراز چرا نامد بهم — با دپیام رفته سلمی بذی سلم

آلوده خون چشمه چشم تو دمبدم

ام عبت العین فی ارجاء کاظمة — وصبت النفس فی اهواء کاظمة

ام جنت الروح من انباء کاظمة — ام هبت الریح من تلقاء کاظمة

وأومض البرق فی الظلماء من اضم

یا موج بحر چشم تو از یاد کاظمه است — در جان شوق فناک تو خبر یاد کاظمه است

یا روح ناصبور ز پیام کاظمه است — یا این نسیم فایحه از باد کاظمه است

وین برق نور بخش درخشنده از اضم

لولا الهوی والجوی فی القلب قد خفتا — وفی صمیم فؤاد الصب قد نکتا

لولا الضوی والضنی بالجسم قد سمتا — فما لعینیک ان قلت اکففا همتا

وما لقلبک ان قلت استفق یهم

گر درد و سوز نیست ترا از دیار دل — هر یک بجسته بربوده قرار دل

گر رنج زار و زرد شد از حال زار دل — بس چیست سیل چشم تو بی اختیار دل

با چیست رفته هوش دل و جان تو بهم

والعین باکیة والدمع منسجم — والنفس شاکیة والقلب مضطرم

والروح مضطرب والصبر منعدم — ایحسب الصب ان الحب منکتم

ما بین منسجم منه ومضطرم

با چشم خونفشان ز سرشک روان روان — با جان خون گرفته و با قلب ناتوان

با روح مضطرب ز غم و صبر بر کران — عاشق بجو د زیاده دلی می برد گمان

کین عاشقی ز خلق توان داشت منکتم

فكم تدور على الاحياء بالحيل
وكم تروح الى السهل من الجبل
تبكي وكل سبيل منك في وحل
لولا الهوى لم ترق دمعا على طلل

ولا ارقت لذكر البان والعلم

گردی بگرد هر در و هر کو بصد حیل
گاهی بدشت گشت کنی گاه در جبل
از آب چشم خاک رهش میکنی وحل
گر نیست عشق اشک چه ریزی تو بر طلل

شبها حدیث بان چه و افسانهٔ علم

تخفي هواك ونار الحب ما خمدت
من سيل عينك دار الجار ما جمدت
اقسم نلك من الاسقام ما خمدت
فكيف تنكر حبا بعد ما شهدت

به عليك عدول الدمع والسقم

پوشی تو راز و آتش عشقت علم کشد
زآب سرشک خانهٔ همسایه نم کشد
زینسان که دل ز محنت هجران الم کشد
منکر مشو که زود گواهان بهم کشد

گاهی عدول اشک و گهی شاهد سقم

تبدو اسرار اسرار وفيك منى
تبدو وتظهر بالاثار منك عنى
فاثبت الحزن وهنا فيك بعدونى
واثبت الوجد خطي عبرة وضنى

مثل البهار على خديك والعنم

خواهی تو درد عشق بپوشی ز بیخبرد
پیدا شود ز تو بصد آیین نشان درد
زاری وضعف د جو اثبات عشق کرد
بر صفحهٔ رخ تو سجل زد بسرخ و زرد

از اشک و لاغری چو بهار تر و عنم

دع كم تخاطبني والحب احرقني
اجيب سؤلك ان الصبر فارقني
وكيف اخفي وسوق الشوق انطقني
نعم سرى طيف من اهوى فارقني

والحب يعترض اللذات بالالم

تا کی عتاب آتش عشقم چو بر فروخت
صبرم ز دل ربود و مرا با جهان فروخت
تا کی کنم خموش دلم زار زو بسوخت
آری خیال دوست لباس غمم بدوخت

آمیخت عشق صفوت لذات با الم

نعم عشقت وارجو الله مغفرة ... وقعت في العسر ادعو الله ميسرة
فكم تلوم وهذا البيس نادرة ... يا لائمي في الهوى العذري معذرة
مني اليك ولو انصفت لم تلم

عاشق شدم ولی بخدایم امیدوار ... افتاده ام ز کار خدایا نگاه دار
تا کی کنی ملامتم ای نافتاده کار ... بر وامق از محبت عذرای گلعذار
عذریست روشن از بود انصاف از حکم

كملتني لوم عمد غير معتذر ... اما علمت باني غير مقتدر
هلا نظرت بحالي نظر معتبر ... عذلتك حالي لا سري بمستتر
عن الوشاة ولا دائي بمنحسم

تا کی کنی تو طعن من ای عذر ناپذیر ... هم غافلی بظاهر و هم غایب از ضمیر
ای پند ده ز حال دل پند گیر ... یارب شوی تو عاشق و گردی چو من اسیر
پیوسته در ملامت و دایم به درد و غم

تلومني وبرسم النصح ترفعه ... ان النصيحة ما للصب تنفعه
لقد نثرت نظن النثر اجمعه ... محضتني النصح لكن لست اسمعه
ان المحب عن العذال في صمم

طعنه زدی برسم نصیحت مرا چه بود ... عاشق بگو نصیحت واعظ کی شنود
کردی نثار بر سر من تو بسی نقود ... کردی بسی نصیحت خالص نه اشنود
عاشق گرفته گوش ز هر پند در صمم

اقبلت اقبال مقبول بذا القبل ... فكيف اقبل نصحا منك بالعجل
وقد اعيبك في شعري وفي غزلي ... اني اتهمت نصيح الشيب في عذلي
والشيب ابعد في نصح من التهم

اقبال دل چو هست همیشه بدان قبل ... قول تو چون قبول بدان چون کنم عمل
عیب تو میکنم همه در شعر و در غزل ... من نشنوم نصیحت پیری بصد حیل
پند تو هم کجا شنوم با بسی تهم

أنّى المشيبُ وعن النفسُ ما يقظت	للنّصح ما قبلت للوعظ ما لحظت
وكيف أصنع باللوّام ما وعظت	فانّ أمّارتي بالسوء ما اتّعظت

من جهلها بنذير الشيب والهرم

پیری رسید و چشم دل آگهی نیافت	حاضر نشد نصیحت و از پند در نیافت
پند جهان چه سود چو جان در بلا شتافت	وین نفس شوخ سرکش امّاره بر نتافت

نشنود پند شیب و نترسید از هرم

سرّي سرى شبابي والمشيب سرى	فما أمنتُ أماما أو خلفتُ ورا
ولم تبجّله توقيرا وأنت ترى	ولا أعدّت من الفعل الجميل قرى

ضيفٍ ألمّ براسي غير محتشم

رفته جوانی ره پیری سپرده‌ام	بر حال خویش مانده بحیرت فسرده‌ام
مهمان شیب آمده خدمت نکرده‌ام	مهمانی ز حرمت و طاعت نبرده‌ام

شرمنده‌ام مدام ز مهمان محتشم

ضيفٌ كبيرٌ فما لي لا أكبّره	نورٌ منيرٌ وانّي قد أكدّره
فيا رذالة نفسي كم أحقّره	لو كنتُ أعلمُ انّي ما أوقّره

كتمتُ سرّاً بدا لي منهُ بالكتم

مهمان بس کبیر و من مقصّرم	هیتاو مرا میسرومن او را مکدّرم
بس این خجالتم که بدو نیستم محرم	گر دیدمی نخست که اینست آخرم

بر بستمی حجاب حنا پرده کتم

النفس غالبةٌ في الغيّ غايتُها	أسعى وأبذلُ وسعي في كفايتها
من لي بكشف حجابٍ عن هدايتها	من لي بردّ جماحٍ من غوايتها

كما يردّ جماحُ الخيل باللجم

نفسم ز گمرهی چو رسیده بغایتش	گفتم ببذل وسع توانم کفایتش
قلب ملول را که نماید هدایتش	نفس جموح را که کشد از غوایتش

چون اسب تند سرکش نا رام زود رم

فلا تقم بالمشاهي اثر عشوتها
ولا تدم في الملاهي عند هفوتها

ان الجرايم قد زادت لقوتها
فلا تزم بالمعاصي كسر شهوتها

ان الطعام يقوي شهوة النهم

قايم مشو بميل مشاهي ز عشوتش
دايم مكن تو ميل ملاهي ز هفوتش

باشد مراد ذات جرايم ز قوتش
از انضمام ذنب محو كسر شهوتش

كافزايد از طعام يقين زحمت نهم

احفظ لنفسك في كل الامور ولا
تهاونها في المناهي تبتغي عملا

حاسب وراقب لها يوما خلا وملا
والنفس كالطفل ان تهمله شب على

حب الرضاع وان تفطمه ينفطم

محفوظ دار نفس خبري ز دار و گير
ميل هوا چو كرد روان در هوا بگير

دارش به سبت دل بخلا و ملا اسير
او را همان چو طفل تهي جست و جوي شير

از شير باز دار بميعاد منفطم

فاجنب رضاها وجانب ان تحليه
فاطلب صفاها وطالب ان تخليه

فاعرف وعاها وبادر ان تخليه
فاصرف هواها وحاذر ان توليه

ان الهوى ما تولى يصم او يصم

ترك رضاي نفس كن و نفي تحليه
كسب صفاي نفس كن و كسب تخليه

قصد دعاي نفس كن از بهر تخليه
صرف هواي نفس كن و عزل توليه

صرف هواي نفس طريقي است معتصم

فقاسها وهي في الايام صائمة
وناسها وهي في الاسحار قائمة

وناصها وهي في الاهوال هائمة
وراعها وهي في الاعمال سائمة

وان هي استحلت المرعى فلا تسم

با وي مساز گرچه همه روز صايم است
با وي مناز شب همه شب گرچه قايم است

آگاه باش كو همه احوال هايم است
بيدار باش گرچه در اعمال سايم است

بروي چراگهي كه پسنديد كشت سم

كم ارتضت عادةً للقلب عاطلةً
كم اجتنبت طاعةً في الدين باطلةً
كم حصّلت خصلةً للاذن فائلةً
كم حسّنت لذّةً للمرء قاتلةً
من حيث لم يدر انّ السمّ في الدسم

بس عادتی که نفس تو بگزید و عاطلست
بس طاعتی که نفس تو می دید و باطلست
بس خصلتی گزیده که گوش تو فائل است
بس لذتی که نفس پسندید و قاتل است
آخر ندید که سم است اکثر دسم

فالف النفائس من جودٍ ومن قنعٍ
وارفق الخسائس من بخلٍ ومن طمعٍ
وارض الوسائط من صبرٍ ومن جزعٍ
واخش الدسائس من جوعٍ ومن شبعٍ
فربّ مخمصةٍ شرٌّ من التخم

خلق نفیس گیر تو چون جود و چون قنع
خلق خسیس مان کذا ز بخل و از طمع
حد وسط بگیر تو از صبر و از جزع
می پرهیز فریب نفس هم از جوع و از شبع
بسیار مخمصه که بتر باشد از تخم

واختر لنفسك توبا كلما جرأت
فتب لما ظهرت منها وما اختبأت
واستغفر العهد من ذنبٍ ومن خطأت
واستفرغ الدمع من عين قد امتلأت
من المحارم والزم حمية الندم

از توبه نصوح دل خویش چاک کن
از گرد فضول تو بر فرق خاک کن
عفوی طلب دوای دل دردناک کن
ز آب سرشک دیده ناپاک پاک کن
جامی جرم تو چه بود و توبه و ندم

اطع الهك طوعا والنبي بما
عليه نزّل تنزيلا وما حكما
فوافق الدين والاسلام ما التزما
وخالف النفس والشيطان واعصهما
وان هما محضاك النصح فاتّهم

فرمان بر خدای و رسول خدای باش
بر حکم و امر و نهی کلامش بپای باش
برونق دین و ملت احمد بپای باش
بر ضد نفس و خصمی شیطان بجای باش
می دارشان به پند و نصیحت تو متهم

فاحذر رخداعهما كيداً فويحك ما | اطعت امرهما في كل ما حكما

فلا تجب لهما قطعاً بما احتكما | ولا تطع منهما خصماً ولا حكما

فانت تعرف كيد الخصم والحكم

چون مکر نفس و حیلهٔ شیطان شنیده | ای وای تو چه طاعت ایشان گزیده

زیشان مبین و جدا زیشان مبین | گر خصم و گر حکم جوا زیشان بدیده

بشناس کید خصم و مرو بر در حکم

اصاح انصح والاحوال في خلل | اخذت في الوعظ والاعمال في زلل

اتى المشيب وها قربي الى اجل | استغفر الله من قول بلا عمل

لقد نسبت به نسلاً لذي عقم

ای یار من نصیحت و احوال پر خلل | گفتم بسی مواعظ و اعمال پر زلل

پیری و ضعف و سستی و نزدیکی اجل | یا رب تو در گذار ز من قول بی عمل

نسبت کجا درست کند کس بذی عقم

فما وعظت لكم ثم اشتهرت به | لما اتعظت به لما اجتهدت به

مقت كبير شنيع وابتدرت به | امرتك الخير لكن ما ائتمرت به

وما استقمت فما قولي لك استقم

گرچه به پند و موعظه مشهور گشته ام | نشنیده پند خویش چه مغرور گشته ام

برخود گرفته مقت و ز ره دور گشته ام | فرموده ام بخیر و نه مامور گشته ام

فرمودم استقامت و بی استقامتم

وجدت نفسي من الاحوال غافلة | وما اخذت من الاهوال كافلة

وما اتبعت لهذا السير قافلة | ولا تزودت قبل الموت نافلة

ولم اصل سوى فرض ولم اصم

نفس لئیم را که ز احوال غافلست | گو رهبری بگو که ز اهوال کافلست

نه راه برده پیش و نه رویش بقافلست | زاد در ره تطوع و تسبیح و نافلست

صوم و صلوة نیست بجز فرض ملتزم

افنیت عمری لا علما ولا عملا / وما اتبعت رشیدا فی هدی کسلا

وعشت اکلا ونوما دائما افلا / ظلمت سنة من احیی الظلام الی

ان اشتکت قدماه الضر من ورم

عمرم بآخر آمده نی علم ونی عمل / نارفته راه رشد وهدی از ره کسل

عمری بخواب وخور بگذشتیت مستدل / این بس ستم بسنت آن سرور اجل

کش داشت سر دو پای ز احیای شب ورم

وقد اغیث بطه حذ بطا وبها / یا بدر ما انزل القرآن فیك شفا

اذ ناص ملتهبا فی شدة وجوی / وشد من سغب احشاءه وطوی

تحت الحجارة كشحا مترف الادم

فریاد او رسید چو طه بطا و ها / کای ماه چارده نه ز قرآن بود شفا

کوشیده در ریاضت و از شدت جوی / بسته میان خود شده با جوع و بی نوا

در زیر سنگ ماند بری مترف الادم

بکت علی جوعه صدیقه ابنی / اما تروم طعاما صاحب الرتب

اتی المفاتیح اسرافیل من حجب / وراودته الجبال الشم من ذهب

عن نفسه فاراها ایما شمم

بر جوع او گریست چو صدیقه عرب / گر حق چرا طعام نجویی درین شغب

تا خازن خزاین غیبی بصد ادب / آورده کوهها همه از فضه و ذهب

وا کرد صد تنزه وصد ناز و صد شمم

انی الکتاب من الرحمن سورته / وکان مزبورة فیها خطورته

معناه صین من الدنیا وصورته / واکدت زهده فیها ضرورته

ان الضرورة لا تعدو علی العصم

نازل شده کتاب الهی و سورتش / بنمود پیش خلق علو خطورتش

معنی او مصون ز جهان بود و صورتش / تاکید یافت زهد نبی از ضرورتش

هرگز ضرورتی نکند زور بر عصم

ما كان للملك في جاه ولن يلطّ قلب حبيب الله فاتبعن

ولبس همّته مفتونة بفتن وكيف تدعوا الى الدنيا ضرورة من

لولاه لم تخرج الدنيا من العدم

قدری نداشت نزد دلش حاصل جهان هرگز نشد حجاب دلش حایل جهان

مفتون نگشت همتش از عاجل جهان هرگز نشد ضرورت او مایل جهان

لیکن جهان بدولت او آمد از عدم

محمد نصبت منه لواء لوی محمد رفعت منه قصاء قصی

محمد مرشد يدعوا الى الى محمّد سيّد الكونين والثقلي

ن والفريقين من عرب ومن عجم

هم شهرت لوی ز لوای محمدیست هم رفعت قصی ز قصای محمدیست

هم دعوت الی ز الای محمدیست در کل کاینات صدای محمدیست

فخر قریش شاه عرب پیشوای عجم

رسولنا الشافع الشافي لنا سند حبيبنا الكافل الكافي لنا رشد

صفيّنا الباهر الباهي لنا مدد نبيّنا الآمر الناهي فلا احدٌ

ابرّ في قول لا منهُ ولا نعم

پیغمبر و شفیع و شفای دل و سند محبوب حق و کافل و کافی ذی رشد

بگزین خدا و همه خلق را مدد در خیر و شر شد آمر و ناهی هر احد

بهتر ز وی نگفته کسی لا و نی نعم

عليه يعرض كلٌّ ما بضاعته ومنه يأمل ان يبغي شناعته

هو الامام الذي يجزي شباعته هو الحبيب الذي ترجى شفاعتهُ

لكلّ هولٍ من الاهوال مقتحم

هر کس بعرض او برساند بضاعتش دارد امید عفو ز بهر شفاعتش

پرسید تا بعش بجزای متابعتش باشد همه امم بامید شفاعتش

در محشر از فضیحت اهوال مقتحم

هدی الی الله کل المهتدون به … علا الی الله کل المقتدون به

سری الی الله سیرا کی یکون به … دعا الی الله فالمستمسکون به

مستمسکون بحبل غیر منفصم

او ره بحق نموده همه مهتدی باو … او راه برده پیش همه مقتدی باو

راه خدا گرفته شده پیرمدی باو … او ره بحق و منتهی مبتدی باو

دست ولا بحبل ولا کرده محکم

فظل فی ظل المتین ذی علق … وبات فی طوف علیین من طرف

ساق الصفیین فی بحر العمق … فاق النبیین فی خلق وفی خلق

ولم یدانوه فی علم ولا کرم

بدر روزها بسایه خویشان پناه او … شبها بجز صافی وحدت پناه ازو

بودند اولیا ز پیش نور خواه ازو … برتر ز انبیا ز همه روی راه ازو

از وی گرفته اند همه علم و هم کرم

حق الحقیقة عند الخلق ملتبس … لولا هداه فکل الخلق محتبس

فکلهم من حبیب الله مقتبس … وکلهم من رسول الله ملتمس

غرفا من البحر او رشفا من الدیم

حق حقیقت چو بر خلق ملتبس … بی قدوه هدایه او جمله محتبس

هستند از حبیب خدا جمله مقتبس … هستند از رسول خدا جمله ملتمس

یک کف ز بحر رحمت و یک قطره از دیم

وکلهم مع اکثار لعدهم … وکلهم مع تکثیر اکدهم

فسائرون الیه جزر ومددهم … وواقفون لدیه عند حدهم

من نقطة العلم او من شکلة الحکم

آن پیروان بکثرت افزود عد خود … وان رهبران بکثرت تفرید و کد خود

رفتند سوی او ز ره جزر و مد خود … استاده بر درش همه بر جا و حد خود

بر نقطه علوم وی و بر شکله حکم

لما علت وبدت فيهم خطورته | للكل كان به يصفو كدورته
يشفي الورى من ورا الاستقاء سورته | فهو الذي تم معناه وصورته

ثم اصطفاه حبيبا بارئ النسم

عالی شد و بدید چو شان خطرتش | هر دل صفا پذیر شد از وی کدورتش
بودی شفا ز جمله مرضی ز سورتش | چونکه تمام شد همه معنی و صورتش

خواندش حبیب حضرت خود باری النسم

وافٍ بظاهره صافٍ بباطنه | كافٍ بباديه مستكفٍ بكاهنه
مقدس عن شبيه في مباينه | منزه عن شريك في محاسنه

فجوهر الحسن فيه غير منقسم

وافی بود بظاهر و صافی بباطنش | کافی بود ببادی و بیاعی بکاهنش
نی شبهه شبیه بود در میانش | نی شرکت شریک بود در محاسنش

در مخزنش چو جوهر حسنیست منقسم

كل يقولون قولا في سريرتهم | عدلا من العدل جهلا من جريرتهم
ذر ما اليهود تحفو في صفيتهم | دع ما ادعته النصارى في نبيهم

واحكم بما شئت مدحا فيه واحتكم

هر سو نهاده قاعده وصف هر سری | عدلیست آن ز عدل ولی جهل از جری
مان در عزیر قول جهودان خیبری | مان در مسیح قول نصاری معتبری

در مدح کوش آنچه تو خواهی مگوی ذم

فانت في وصفه كنها على طرف | ولن تطيق حقيق المدح من عجف
فصف على طرف وانعت على ظرف | فانسب الى ذاته ما شئت من شرف

وانسب الى قدره ما شئت من عظم

هستی ز شرح وصف کمالش تو بر طرف | پست او قوی سمین و تو در غایت عجف
بر قدر فهم خود ز طرف گوی و از ظرف | آن ذات را برار تو در غایت شرف

وان قدر را شناس تو در غایت عظم

فمن یرد وصفه قد علّه العلّه　　قد من یرد مدحه بلّه البله

ومن یقل نعته قد سنّ الوله　　فانّ فضل رسول الله لیس له

حدٌّ فیعرب عنه ناطقٌ بفم

ای واصفان وصف ترا علت علّه　　وی مدعی مدح تو در بلّت بله

بسته زبان بسط نعوت تو وله　　روشن ز نور تیست رخ آفتاب و مه

قاصر ز شرح فضل تو عقل و زبان و فم

اسم الحبیب مفیض للحیوة فما　　یغنی فی وصفه فهماً لنا وفما

فلا اقول کبیت السادس العظما　　لو ناسبت قدره آیاته عظما

احیی اسمه حین یدعی دارس الرمم

نام حبیب زندگی عقل و جسم و جان　　محروم از کمال کمالش دل و زبان

افتاده است مشکل این قول شاعران　　کز معجزات درخور قدرش بدی روان

بر خواستی ز قبر تنابش همه رمم

ابان للخلق ما یرجی الوصول به　　توتی الفروع به تدری الاصول به

ابدی طریق الهدی فیها یقول به　　لم یمتحنا بما تعیی العقول به

حرصاً علینا فلم نرتب و لم نهم

ای سیدی که کرده بیان ره وصول　　از وی گشاده باب فروع و در اصول

بنموده راه راست نشاید از آن عدول　　راهی که روشنست و جلی بر همه عقول

خالی ز عیب و عار و شک و ریب و پیش و کم

ضیاء وجه حبیبی حیّر البصرا　　جمال صورته قد نضّر النضرا

فمن رآه بنادی لیس ذا بشرا　　اعیی الوری فهم معناه فلیس یری

للقرب و البعد منهم غیر منفحم

از نور روی او شده خیره همه بصر　　وز حسن صورتش شده تازه ره نظر

هر کس که دید گفت یقین نیست این بشر　　خلق جهان ز معنی او جمله بیخبر

عاجز ز درک و فهم بعید و قریب هم

فكل مرء من ظل في رشد — وضلّ من دركه من زلّ في سدد

فليس يدركه بالكنه من احد — كالشمس تظهر للعينين من بعد

صغيرة وتكل الطرف من امم

خيره شده ز لمعه رويش دل رشيد — تيره شده ز فقد ظهورش دل عنيد

چشم خرد نديد كمالات آن وحيد — خورشيد بين نمود چسان خرد از بعيد

چشم قريب هم چه شده تيره از امم

ان تحبب الله فاستتبع طريقته — يحببك ربك واستسلم سليقته

نبهتك الامر فاستقدم خليقته — وكيف يدرك في الدنيا حقيقته

قوم نيام تسلوا عنه بالحلم

هستى محب حق تو برو بر طريق او — محبوب حق شوى و قرين و رفيق او

بنمودمت بگير طريق خليق او — كى بيندش حقيقت و كى شد حقيق او

چشمى كه بد بديده خواب مغتنم

ترق بالقلب من علم فذا اخبر — تعرف ثم تشاهد ما له خطر

وفيك يظهر من عرفانه اثر — فمبلغ العلم فيه انه بشر

وانه خير خلق الله كلهم

از علم در گذر كه بود آن همه خبر — او را چنان شناس كه بگشايدت بصر

پيدا بود ز معرفتش در دلت اثر — در علم اين بود كه بود پيرو بشر

يا بهترين خلق خدا هادى امم

ففي مجامع للرسل المقام بها — دار السلام لهم دار السلم بها

عليهم فابه وهو الامام بها — واكل آي اتى الرسل الكرام بها

فانما اتصلت من نوره بهم

در مجمعى كه بود مقام پيمبران — دار السلام شد ز سلام پيمبران

او بود پيشوا و امام پيمبران — هر آيتى كه بد ز كرام پيمبران

بر پتو فتاد آن همه از فيض آن كرم

فكان آية نورهم مراتبها | وكان آية جودهم مواهبها
فانه راس ملك هم مواكبها | فانه شمس فضل هم كواكبها

يظهرن انوارها للناس في الظلم

بود او ز نور آیت و جمله مراتبش | بود او ز جود رایت و جمله مواهبش
او بود شاه ملک و همه چون مواکبش | او بود شمس فضل و همه چون کواکبش

بنموده نور خویش بخلقان که ظلم

اقسم براس سري زاده عنق | اسلم بدين صفي داند عتق
ابسر قوي لاند طرق | اكرم بخلق نبي زاند خلق

بالحسن مشتمل بالبشر متسم

سوگند اگر خوری بسر پروری | اسلام آوری تو بدین دین جرآوری
چه سیر مستقیم و ره راست اسیری | چه خلق و خلق و طینت پاک پیمبری

صد حسن و صد ملاحت و صد طبل و صد علم

لمن هدى الله بالآيات والصحف | جلاه بتوريته والانجيل في السلف
جلت مناقبه من هذه الظرف | كالزهر في ترف والبدر في شرف

والبحر في كرم والدهر في همم

آنرا که راه یافت ز قرآن بصد صحف | بستود سر کتاب بهر قوم سر طرف
برتر بود مناقب ذاتش ازین ظرف | چون گل بنازکی و رخ ماه در شرف

چون بحر در سخاوت و چون دهر در همم

ضل الضلالة في بيداء دلالته | حق الحقايق في جدوى رسالته
له نفاسة نفس من جنى التبه | كانه وهو فرد في جلالته

في عسكر حين تلقاه وفي حشم

گم گشت گمرهی ز بیان دلالتش | حل حقایق است عیان در رسالتش
نفس نفیس او ز ظهور نجابتش | هر گه که بود فرد ز فرط جلالتش

گویی دلاوریست بصد خیل و صد حشم

وحی من الله لا نطق لمختطف … یحلو ویحلو من کهانة فی

احلی شفاه حبیب مترف طرف … کانما اللولوء المکنون فی صدف

من معدنی منطق منه ومبتسم

وحی خدا شناس تو نی نطق مختطف … هر لفظ دلپذیر از آن منبع شرف

یعنی لبان نازک شیرین نازنین … گویی مگر جواهر مکنونیست با صدف

لالی ز کان منطق و از کان مبتسم

من زار روضة مولانا واعظمه … فما اجل وما اعلی واعظمه

علی الله ان اسعی واعظمه … لا طیب یعدل تربا ضم اعظمه

طوبی لمنتشق منه وملتثم

هر کس که خاک طیبه بچشم و بسر بسود … بود آن اجل و اعظم و اعلی سر چه بود

بر من خدای را که بران در برم سجود … طیبی چو خاک طیبه مشامی کجا شنود

ای خوش شمیم تربت و خوش طیب ملتثم

فما شرحت مدیحا رشح ابحره … له عجایب اعجاز باعصره

ید اغرایب تترا بداء اشهره … ابان مولده عن طیب عنصره

یا طیب مفتتح منه ومختتم

این شرح هست رشح بحار پیمبری … کش بود بس عجایب اعجاز سروری

ما ه ظهور آن رخ چون ماه خاوری … بنمود پس غرایب آثار عنصری

خوش بود ماه مفتتح و سال مختتم

یوم جلا للهدی نورا وجنهم … لیل غدا للعدی ظلا وحنهم

فزال دولتهم والجد ضنهم … یوم تفرس فیه الفرس انهم

قد انذروا بحلول البوس والنقم

روزی که بود نور هدایت هداة را … آن روز بود چون شب تاری عداة را

دولت نماند و بخت فریق عصاة را … روزی که بود فارسیان را غلاة را

در دل همه تفرس آسیب و غم و نقم

قد جل نور جلال وهو مرتفع	وظل ظل ضلال وهو منقمع
ففات اذ وار دادوهو متضع	وبات ايوان كسرى وهو منصدع

كشمل اصحاب كسرى غير ملتئم

نور جلال یافت ظهوری بارتفاع	ظل ضلال یافت فتوری بانقماع
دارات رفت و دولت دارا بانقطاع	کسری گرفت رفعت کسری بانصداع

زین فتح بار لشکر کسری نگشت ضم

قد كان كانونهم مكنونة الخلف	وكان انهارهم مبلولة السلف
فصار اوضاعهم منكوسة التلف	والنار خامدة الانفاس من اسف

عليه والنهر ساهي العين من سدم

نار هزار ساله رسیده بهر خلف	جوی بیاد کار نمانده ز هر سلف
اوضاع پس نگون همه در معرض تلف	نار مجوس از نفس پر داز اسف

نهر فرات را بپدید عین از سدم

دار المداين قد دبرت دوبرتها	ودار دايرة او غار غيرتها
وآه آوه او هاز ادحيرتها	وساء ساوة ان غاضت بحيرتها

ورد واردها بالغيظ حين ظمي

سرگشته گشته ملک مداین بصد شکست	دایر شدش چو دایره السو بلند و پست
آوه کنان شد آوه و یکباره شد ز دست	بدحال گشت ساوه چو بحرش فرو نشست

برگشت آب جو ز لب بحر غرق غم

قد انطفى نارهم بدا ابلا عمل	كما انتفى ماؤهم غورا بلا حيل
فالنار باكية والماء ذو شعل	كان بالنار ما بالماء من بلل

حزنا وبالماء ما بالنار من ضرم

شد منطفی چو آتش آن قوم بی عمل	شد منتفی چو آب و فرو رفت بی حیل
آتش گریست از غم و شد آب با شعل	آتش گرفت خاصیت آب در بلل

شد آب هم بخاصیت نار در ضرم

الدين يلمع والاوضوا طالعة | والكفر تفزع والاقدار قالعة

والانس يانس والاسرار خاشعة | والجن تهتف والانوار ساطعة

والحق يظهر من معنى ومن كلم

اسلام گشت لامع و ایمان ظهور یافت | ظلمات ظلم و کفر بکلی فتور یافت

انسی انیس حق شد و بشری سرور یافت | جنی فغان کنان که همه کون نور یافت

بنمود نور حق ز معنی و از لفظ نیز هم

لما رای الله نور الحق کیف وکم | لم یدعوا الحق فیما قد نهی وحکم

تحیروا فی ضلال من عمی وبکم | عموا وصموا فاعلان البشائر لم

یسمع وبارقة الانذار لم تشم

چون نور حق نمود ببین تا چرا و چون | نهاده اند گردن و شد آنچه زبون

در حیرت و ضلال و عمی و بکم کنون | ماندند ز بشارت و انذار سرنگون

ز انعام در عمی و ز احکام در صمم

فذا اتاد بهم طوفا وکامنهم | وسار کاهنهم خوفا وبائنهم

من قبل ما اظهر الاحلام دائنهم | من بعد ما اخبر الاقوام کاهنهم

بان دینهم المعوج لم یقم

سرگشته جمله قوی ضعیفشان | گرده جلا ز خوف عظیم و نحیفشان

هم پیش از آنکه خواب بگوید شریفشان | هم پس از آنکه باز نماید عریفشان

کان دین و ملت کژ ایشان شود درم

وبعد ما قرأوا الآیات من کتب | وبعد ما رأوا الرایات من سلب

وبعد ما بنوا بالرفق من رعب | وبعد ما عاینوا فی الافق من شهب

منقضة وفق ما فی الارض من صنم

آیات عجز خویش چو خواندند از کتب | وآیات غل خویش چو دیدند از سلب

رو در گریز دیده بس دیده از رعب | وز آسمان معاینه شد سرنگون شهب

همچون که در زمین شد بد سرنگون صنم

تصادمت ملكٌ من فوق مزدحمٍ | تتابعت شهبٌ في الاوج مضطرمِ
حتى بدا من فريق الرجم مصطدمٌ | حتى غدا من طريق الوحي منهزمٌ

من الشياطين يقفوا اثر منهزمِ

گرد همه ملایکه از چرخ ازدحام | گشته شهب ز اوج سما هم در اضطرام
شد در میان لشکر دیوان بس اصطدام | گشته ز راه وحی شیاطین در انهزام

هر یک نهاده بر پی آن دیگری قدم

تفرقوا في الفيافي في متوهةٍ | تحلقوا في الاقاصي مع مشوهةٍ
كانهم رهقاً امثال معوهةٍ | كانهم هرباً ابطال ابرهةٍ

او عسكرٍ بالحصى من راحتيه رُمي

سرگشته گشته پریشان و بیخود | حلقه زده بگوشه هر بیشه زشت و بد
اندر ستیز جمله چو مغبون مال خود | اندر گریز جمله چو برهه با عدد و عدد

یا لشکری که کرد ز دستش ریگ رم

قد قال بالفيل فيل يحرب الحرما | فبالطيور له مولاه قد هزما
والله والله ما في راحتيه رُمي | نبذاً به بعد تسبيحٍ ببطنهما

نبذ المسبح من احشاء ملتقمِ

کو لی بقصد کعبه بسی فیل کرد صف | راندش خدا بطیرابابیل هر طرف
از حق بدانکه گشت عساکر همه تلف | افکندن حصا پس تسبیح از دو کف

چون یونسی که رست بتسبیح از شکم

هداه حق الهدى كي يطمئن به | فمن يتابعه طوعاً لم يضن له
فاقبل هدى الحق منه ثم ان له | لا تنكر الوحي من رؤياه ان له

قلباً اذا نامت العينان لم ينمِ

دادش خدا هدایت و تمکین و رهبری | هرکس که گشت پی رو او یافت سروری
از وی قبول کن حق دین بنده پروری | منکر مشو که داد بخوابش پیمبری

چشمش غنوده بود و دلش محرم حرم

فوادت القوى من فيض قوته
اراه رؤياه احلاما لامته
فجاد بالعطف من جدوى ابوته
فذاك حين بلوغ من نبوته
فليس ينكر فيه حال محتلم

داد بس خدای قوتی از فیض قوتش
بنمود خواب او پی اصلاح امتش
افزود جود و لطف ز عطف ابوتش
بود این همه بوقت ظهور نبوتش
تن بد بخواب محتلم و روح محترم

فوحيه هبة لا غير متهب
وقيل تنزيله ذا غير مصطحب
وغير مقترن في درس مكتتب
تبارك الله ما وحي بمكتسب
ولا نبي على غيب بمتهم

وحی خدا است موهبت غیب بی سبب
پیش از نزول وحی نبود دست مصطحب
نی مقترن بدرس و نه مترو و مکتتب
الحق تبارک از وحی متهب
بر سر غیب هیچ نبی نیست متهم

كم من جريح به طابت جراحته
كم من كئيب اليه عاد راحته
كم اذهبت سغب الغرثى سماحته
كم ابرأت وصبا باللمس راحته
واطلقت اربا من ربقة اللمم

چند ا جریح گشته از دوش جراحتش
وز وی بسا حزین که پسندید راحتش
چند ا گرسنه سیر شده از سماحتش
بیمار را بداده شفا لمس راحتش
محتاج را رهاند وی از ربقه لمم

من لي مع الله وقت بان خلوته
في عور غار حراء كان خلوته
قد ابدت السمة البيضاء صفوته
واحيت السنة الشهباء دعوته
حتى حكت غرة في الاعصر الدهم

بدلی مع الله از روی افشای خلوتش
ماوی غور غار حرا جای خلوتش
اظهار دین ملت از افشای صفوتش
احیا د سپال قحط بایماء دعوتش
زو سپال قحط غره اعصار مدهم

كان الخلائق يرجون الفلاح بها
من الحبيب يرومون السماح بها

دعا الاله وقد اعطى النجاح بها
بعارض جاد او خلت البطاح بها

سيبا من اليم او سيلا من العرم

بد سال قحط و خشکی و جمله امیدوار
آورده رو بدر که او اهل روزگار

تا کرد او دعا و توجه بکردگار
بارید ابرها که تو گفتی برود بار

سیلی زکوه آمد و جوی روان زیم

قامت قريش من الاصنام هاجدة
يرجون معجزة يأتونها جدة

لما دعا الله صار القوم واجدة
جاءت لدعوته الاشجار ساجدة

تمشي اليه على ساق بلا قدم

آمد قریش سوی محمد از ان جدود
جستند معجزات نبوت ز بهر چه بود

کرد او دعا و معجزها شان بسی نمود
آمد پی دعا وی اشجار در سجود

رفتند پیش وی بسر از طوع بی قدم

زادت

زادت فعادت اليها ما اعتادت اذ ذهبت
للامر ما امتثلت بالامر ما انقلبت

فباختلاف خطوطها للثرى نقشت
كانما سطرت سطرا لما كتبت

فروعها من بديع الخط في اللقم

آمد درخت و باز برفت او روان بجا
از امتثال امر و دعاهای نبی دعا

زآمد شدش درخت خراشید راه را
گوئی میان راه نوشتند سطرها

چون خط که کاتبان بنگارند از قلم

فآمنت فرقة يأتون زائرة
وانكرت زمرة يعتون جائرة

عم الخوارق في الادوار دائرة
مثل الغمامة انى سار سائرة

تقيه حر وطيس للهجير حمي

قومی ز معجزات بایمان رسیده و خیر
قومی رسیده گشت بانکار و بتدبیر

دایر خوارقش ز اصحاب و نزد غیر
دیدند ابر سایه فکنده بگاه سیر

میداشتش نگه که ز گرما رسید الم

له روایاتُ اعزازٍ تداوله
له عجایبُ اعجازٍ تقبله
لمن یکذب وانشق القمر بله
اقسمتُ بالقمر المنشق ان له
من قلبه نسبةً مبرورةَ القسم

طاری بر و بسی بود اطوار مستطاب
از معجزات بیحد و دعوات مستجاب
تکذیب شق شق قمر از بی عتاب
سوگند میخورم بمه شق که آن جناب
دارد بماه نسبت مبروره القسم

لمعجزاتُ حبیب الله ذی الحکم
لیست تعدّ ولا تحصی علی العمم
فما اُشیر الیه اسمع بلا سام
وما حوی الغار من خیرٍ ومن کرم
وکلّ طرفٍ من الکفار عنه عمی

آیات و معجزات حبیب خدا بسی
برتر ز حد و عد و ز فهم ما بسی
بشنو سپس که چیست ز نیرنگ صفا بسی
خیر و کرم که بود بغار حرا بسی
کفار کور گشته از ان خیر و آن کرم

فوالی الله من اعدائه فرمی
فی عینهم غبرةً من حیرةٍ وعمی
وستر سرهما لما اسرهما
فالصدق فی الغار والصدیق لم یرما
وهم یقولون ما بالغار من ارم

در حق گریختند ز اعدا ز قعر غار
در چشم دشمنان ز غبار و قدر غبار
اسرارشان شده مستور از استتار
در غار مصطفی بد و صدیق یار غار
گفتند کافران که کسی نیست مکتتم

اتوا الی باب غارٍ قرب مکة لا
را وهما اثرا لا بیما وحلا
بیضا ونسجا راوا فی اسفلٍ وعلا
ظنوا الحمام وظنوا العنکبوت علی
خیر البریة لم تنسج ولم تحم

آمد ز مکه بر در آن غار هر حسود
نی دیدشان کسی نه آوازشان شنود
جز نسج و بیضها که بران در همی نمود
کس را بعنکبوت و کبوتر گمان نبود
این کونه پرده داری آن پیشوا امم

انا مما الله فضلاً في محارفة في النسج والحوب فضلاً عن مرادفة

في درع داود في هيجا منافقه وقاية الله اغنت عن مضاعفة

من الدروع وعن عالٍ من الأطم

داد آن دو را خدای فضیلت که مر یکی مانند نسج و حرب بداود اندکی

نسج دروع و حرب حجرها بیار یکی حفظ خدا بسیست که معنیست بیشکی

از پوشش درع و قلعه عالی مزدحم

فیما بدا من شئونی واستجرت به وجهت وجهی الیه واستجرت به

ما سامنی الدور لیلاً واستجرت به ما ضامنی الدهر یوماً واستجرت به

الا ونلت جواراً منه لم یضم

در جمله کارها که مرا پیش او فتاد کردم توجهی و رخ بر زمین نهاد

بر من گشت بسته دری که او گشاد بر من ستم نکرد زمانه مگر که داد

داد دل من برهانید از ستم

توجهی فی الزوایا اخذ و مشهده ترتضی فی المزایا فیض مرقده

و من سواه فما استشفعت من عدده ولا التمست غنی الدارین من یده

الا استلمت الندی من خیر مستلم

بردم توجهم ز زوایا بمشهدش بوده امید من بمزایا ز مرقدش

خواهم از او شفاعت بر جرم در غدش چون داشتم ز جای عطای من از یدش

بوسیدم آن عطا ز کف خیر مستلم

لا تنصرفن عن احصاء ما اشتهرت من معجزات رسول الله وانتشرت

بمدحه عظماء الامة افتخرت دعنی و وصفی آیات له ظهرت

ظهور نار القری لیلاً علی علم

صرف عنان من مکن از وصف باهرش از شرح معجزات ز آیات زاهرش

دارند جمله فخر باخلاق فاخرش مان تا کنم صفت همه آثار ظاهرش

کان بر زده چو نار علم بر سر علم

فكم تقول وانى اليوم معتصم
بنشر مدح حبيب الله ملتزم
بنظم نعت رسول الله معتزم
فالدر يزداد حسنا وهو منتظم

وليس ينقص قدرا غير منتظم

منعم مكن كه من بجند ادارم اعتصام
نشر مدح مصطفوى كردم التزام
دايم بنعت رسولم شد اعتزام
درّ را بود زيادتى حسن از انتظام

كرچه نه قدر او شده بى انتظام كم

فما احاط به شرح اللسان ولا
على ذرى وصفه درك الجنان علا
لم ندع فيه سوى اللهم صل على
فما تطاول آمال المديح الى

ما فيه من كرم الاخلاق والشيم

هركز نشد محيط بوصفش زبان عام
نى خاص را بود بمديحش بيان تام
در دست ما همين صلوات است والسلام
هركز زبر فراز نشد مدح بر كرام

كوتاه ماند دست بيانها از آن شيم

عليه انزل ما فيه محادثة
فاطربت قلبه فى الحب شنبثة
احضر فوادك ها فى البين مبحثة
آيات حق من الرحمن محدثة

قديمة صفة الموصوف بالقدم

بروى جو اين مكالمه از حق ظهور يافت
دل را رسيد از آن طرب و جان حضور يافت
دريا باين مباحثه كز قلب نور يافت
كايات بينات ز رحمان نشور يافت

در لفظ آن حدوث و معانى همه قدم

جاءت تذكرنا ضاءت تطهرنا
فامت تحدرنا دامت تبشرنا
لم تختصص بمكان وهى تحضرنا
لم تقترن بزمان وهى تخبرنا

من القرون وعن عاد ومن ارم

ما را بنور موعظه تطهير مى كند
هم مژده مى رساند و تحذير ميكند
لى جا بجا بيا همه تاثير ميكند
فرد از زمان و اين همه تقرير ميكند

از قرنهاى رفته و از عاد و از ارم

انظر الى سور للدين محرزة للحق مظهرة للشرع مبرزة

قامت علينا فلاقت اصل مركزة دامت لدينا ففاقت كل معجزة

من النبيين اذ جاءت ولم تدم

بشکر سورهای نگهبان دین ما ز اظهار حق و شرع فزوده یقین ما

ما را نموده راه بگنج مهین ما برتر ز معجزات همه شد قرین ما

ز اعجاز انبیا همه مرفوع و محتشم

فاعجزت فصحاء الدهر في عمه واحرزت بلغاء العصر في سفه

منزلات فما يخرجن من شفه محكمات فما يبقين من شبه

لذي شقاق وما يبغين من حكم

ز اعجاز جمله فصحا کرده در عمه احراز جمله بلغا کرده در سفه

منزل ز آسمان و منزه ز هر شفه آیات محکمات ز داینده شبه

نی التجا بحاکم و نی حاجت حکم

ومن يعارضها في ذاك من ريب وليس في عجم هذا او في عرب

من يدعي فهو في ذل وفي ترب ما حوربت قط الا عاد من حرب

اعدى الاعادي اليها ملقي السلم

که بد معارضش بجز از کول بی ادب هرگز مجال این نه عجم داشت نی عرب

دعوی که کرد ملحد زندیق پر شغب هر کس که شد معارض این حرب پر تعب

یا بوپس بازگشت ازان ملتمی السلم

فلا اصابة في فتوى مناقضها ولا اجابة من طغوى معارضها

سدت فصاحتها دعوى مراكضها ردت بلاغتها دعوى معارضها

رد الغيور يد الجاني عن الحرم

هرگز صواب نیست طریق مناقضش اهل جواب نیست فریق معارضش

فصل فصاحتش زده ره بر مراکضش فضل بلاغتش شده رد معارضش

همچون رد غیور کف جانی از حرم

ابات حق تضيق البحر من زبد   دايات صدق ترقى الروح من جسد
لها مبان كذر البر في عدد   لها معان كموج البحر في مدد

وفوق جوهره في الحسن والقيم

دریای دل بنور کند صاف از زبد   ارواح را بر آورد از ظلمت جسد
الفاظ را رموز چو ذرات فوق حد   معنیش چون تموج دریا فزون ز حد

برتر و بی ز گوهر دریاست در قیم

علت عن الفهم نقدا بسامی مراتبها   سمت عن الفكر تنزيها مناقبها
فلا تحد ولا يقصى غرائبها   فلا تعد ولا تحصى عجائبها

ولا تسام على الاكثار بالسام

اعلی بود ز وصف بیان مراتبش   برتر بود ز شرح کمال مناقبش
در حد و در شمار نگنجد غرایبش   در حد و در حساب نیاید عجایبش

هرگز دلی نیافت ز اکثار آن سام

سمعت صوت مغنينا فقلت له   بما تهيا من طولي فطلت له
ما سر سرا بروح الروح تلت له   قرت بها عين قاريها فقلت له

لقد ظفرت بحبل الله فاعتصم

خوش خواند قاری و دل من ز خوش شدن   بر قدر وسع خویش شدم در میان تن
شد روح گوش سامع و سرش عیان بدن   شد نور چشم قاری و گشتم روان تن

اینست حبل حق تو بسی دار معتصم

یا ایها القاری المحظوظ عن هدی   یا ایها الحافظ المحفوظ بین تقی
لا زم تلاوتها ان ترج روح رضا   ان تتلها خيفة من حر نار لظى

اطفأت حر لظى من وردها الشبم

ای قاری مجید وای بهره مند دین   ای حافظ مروج اطوار متقین
بهر رضای حق تلاوت بکوش بین   خوانی ز ترس آتش دوزخ اگر این

بنشاندی حرارت آتش ازین شبم

لمن نطيب من القرآن فوه به | فني الجنان لعرف عرفوه به

بدور شرب سقاهم شرفوه به | كانه الحوض تبيض الوجوه به

من العصاة وقد جاؤه كالحمم

آنرا که خوش بود ز قرات دهان او | دارند در بهشت بدان بو نشان او

کرده فیوض دور سقاهم عیان او | و آن حوض کوثرست و خلایق میان او

روی عصاة کرده سپید از جبل حمم

وكالوسيلة يوم الفصل موصلة | وكالشفيع لنيل الوصل آجلة

وكالجنان وظل العرش منزلة | وكالصراط وكالميزان معدلة

فالقسط في غيرها للناس لم يقم

آیات چون وسیله وصلت متصل | همچون شفیع روز قیامت بود مظل

همچون بهشت و سایه عرش است روح دل | همچون صراط و همچو ترازوی معتدل

جز در کلام راستی نیست مستقیم

طوبی

طوبى لنائل بغيتها ويكثرها | ويل لوائل يوليها ويدبرها

انوارها اشتعلت والعين يبصرها | لا تعجبن لحسود راح ينكرها

تجاهلا وهو عين الحاذق الفهم

خوش حال قاری که خوش الحان و شکرست | ای وای غافلی که گران جان و مدبرست

انوار اوست ظاهر و بر دیده ناظرست | نبود عجب حسود اگر زانکه منکرست

کش هست کر و کنک و بلا و قرو بی بکم

ان الحسود مسيما كان في الحسد | فلا يشم لروح الروح من جسد

ولا يرى العين غير العيب من احد | قد تنكر العين ضوء الشمس من رمد

وينكر الفم طعم الماء من سقم

جان حسود آنکه همی میرد از حسد | بویی ز روح و روح نیابد وی از جسد

چشمش بغیر عیب نبیند ز هیچ احد | انکار نور شمس کند دیده از رمد

انکار آب عذب مذاق از روی سقم

یا من یروم الوری للوصل راحته — یرجو الخلیقة یوم الفصل راحته

یا خیر من قبّل الصافون راحته — یا خیر من یمّم العافون ساحته

سعیاً وفوق متون الاینق الرسم

ای آنکه خواستند خلایق شفاعتش — دارند امید روز قیامت شفاعتش

ای بهترین خلق که پسندد طاعتش — یاری کنند جمله بدرگاه ساحتش

گاهی سوار و گاه پیاده ز سر قدم

یا من هو العمدة المثلی لمعتمد — یا من هو العروة الوثقی لمتّزر

ومن هو الغایة القصوی لمنتظر — ومن هو الآیة الکبری لمعتبر

ومن هو النعمة العظمی لمغتنم

ای مرجع امید دل ریش عذرخواه — ای دستگیر بنده درویش پرگناه

ای غایت رجاء مریدان [illegible] — ای آیت صفای ضعیفان بی پناه

ای نعمت عظیمه جاوید مغتنم

وکیف ارقم یا سیدی بذا القلم — بشرح ای لسانٍ ام بای فم

قد سرت سیراً علی سیرٍ بلا قدم — سریت من حرمٍ لیلاً الی حرم

کما سری البدر فی داجٍ من الظلم

مدح تو من چه گونه نویسم باین قلم — قول کدام قایل و نطق کدام فم

اسری بعبده صفت سیر بی قدم — رفتی ازین حرم تو شبی سوی آن حرم

چون ماه چارده بشب تار در ظلم

فسرت تعلوا الی اعلی العلی صلة — ومن سماءٍ الی اسماه مرحلة

ومن مقامٍ الی اجلاه هرولة — فظلت ترقی الی ان تلک منزلة

من قاب قوسین لم تدرک ولم ترم

کردی تو سیر جانب اعلی العلی همه — بگذشتی از سما سوی اسمی السما همه

وز جلوه مقام باجلی الجلی همه — باشد ترقی تو باولی الولا همه

قوسین وا بماندی و رفتی سوی حرم

قد ابتدأت مقام الانتهاء بها وقد وصلت بمحض الاصطفاء بها
فتابعتك جميع الاولياء بها وقدمتك جميع الانبياء بها

والرسل تقديم مخدوم على خدم

بود انتهای منتهیان ابتدای تو وین رتبه هست از اثر اصطفای تو
هم اولیا گزیده ره اقتدای تو هم انبیا گرفته پی اقتدای تو

رسمی است پیشوایی مخدوم بر خدم

وكنت تقصد ان ترعى الوفاق بهم وفي طريق العروج الارتفاق بهم
فرحت تصعد تلقى الاعتناق لهم وانت تخرق السبع الطباق بهم

في موكب كنت فيه صاحب العلم

کردی رعایتی طرف اتفاقشان واندر طریق سیر و عروج ارتفاقشان
کردی چو تو مصافحه و اعتناقشان رفتی بشب روان ره سبع الطباقشان

در موکب عظیم و تو خود صاحب علم

سموت كل سماء غير ملتصق علوت كل مقام غير ملتحق
حتى اذا لم تذر ماوى لمتفق حتى اذا لم تدع شاوا لمستبق

من الدنو ولا مرقى لمستنم

بگذشتی از همه که ترا همرهی نماند کس را در آن مقام دگر رو کهی نماند
جز جبرئیل خود ز تو هیچ آگهی نماند تا لو دنوت گفت ورا هم رهی نماند

شد خاص بر کمال تو مرتقی و مستنم

جزمت عزم فؤاد للاطافة اذ نصبت كل لواء للاشاد اذ
رفعت كل بناء للضياء اذ خفضت كل مقام بالاضافة اذ

نوديت بالرفع مثل المفرد العلم

کردی تو جزم عزم طواف سرادقات کردی چو فتح نصب لوای مشاهدات
کردی چو ضم بر رفع بنای مکارمات کردی چو خفض و کسر مضافات معجزات

چون شد ندای رفع تو چون مفرد علم

رقاك ربك مرقى غير مقتفر ‌‌ اعطاك مثوى رفيعا غير منتظر
كيما تجوز باصل اى معتبر ‌‌ كيما تفوز بوصل اى مستتر
[illegible] العيون وسر اى مكتتم

برداشت حق ترا بمعارج مستتر ‌‌ بخشید نور فیض مقامات مستقر
تا ره بری باصل باصلی نهان و سر ‌‌ تا بنگری بوصل بوصلی چه مستتر
از چشمها نهفته ز اسماع مکتتم

قدرت كل مدار غير مدرك ‌‌ وزرت كل مزار غير معترك
فحمت كل كمال غير ممتسك ‌‌ فحزت كل فخار غير مشترك
[illegible] جزت كل مقام غير مزدحم

گشتی بهر مدار که کس را مجال نیست ‌‌ رفتی بهر مزار که کس را خیال نیست
یا یافتی کمال که آنرا زوال نیست ‌‌ داری مفاخری که بکس آن خصال نیست
بنود معارجی که ترا بود مزدحم

فنم انوار ما اوليت من كتب ‌‌ وعم آسار ما اعطيت من نجب
وجم اطوار ما اهديت من نخب ‌‌ وجل مقدار ما اوليت من نشب
وعز ادراك ما اوليت من نعم

شد کامل و تمام چو نور تو از ازل ‌‌ زان شامل است و عام فیوض تو بر ملل
باشد کثیر طور هدایای بی خلل ‌‌ باشد کبیر قدر مزایای بی بدل
باشد عزیز و فضل عطایای آن نعم

دعوا الى روحه كي يطمئن لنا ‌‌ فما يفاض اليه لن يضن لنا
فاستمسكوا بكم ان يحن لنا ‌‌ بشرى لنا معشر الاسلام ان لنا
من العناية ركنا غير منهدم

خیزید تا همه بسر کوی او رویم ‌‌ یابیم از و فتوح چو بر بوی او رویم
در وی زنیم دست و بی خوی او رویم ‌‌ اسلامیان بشارت اگر سوی او رویم
داریم ما بنای عنایات بی هدم

فیا بشارة فی بشری شفاعته | ویا اشارة فی یسری طاعته

ویا کرامة فینا من رفاعته | لما دعی الله داعینا لطاعته

بأکرم الرسل کنا اکرم الامم

دیدیم ما بشارت بشرای مصطفی | در طاعتش اشارت صد نور و صد صفا

یابیم از کرامتش اکرام از خدا | اکرم چو داشت سید ما را ز انبیا

او اکرم الرسل شد و ما اکرم الامم

صاعت هموم الهوی انباء مأمنه | طاعت هجوم الهدی اراء امته

لاعت صدور الوری اهواء خدمته | راعت قلوب العدی انباء بعثته

کنبأة اجفلت غفلا من الغنم

بگذشته از هوا همه ابنای ملتش | فرمان برهای شده آرای امتش

احباب شیفته از بهر خدمتش | اعدا رمیده دل همه از صیت بعثتش

چون صوت ناگهان که رمند ز نعم غنم

فنی الفنا فی هم فی کل مهتلك | وفی المهابة هم فی کل منترك

متی ترم ترهم فی کل مدرك | ما زال یلقاهم فی کل معترك

حتی حکوا بالقنا لحما علی وضم

اعدا همه بهلکها در گریخته | خاشاک و خار و خس ببر حمله ریخته

پی جوی شان همه از هم بریخته | اعضا ز هم بتیغ و نیزه گسیخته

چون گوشتی که آن زده قصاب بر وضم

شدوا الجحیج وکانوا یسقطون به | سدوا الفریج وجاؤا یهبطون به

ودوا القرار وخافوا یقسطون به | ودوا الفرار وکادوا یغبطون به

اشلاء شالت مع العقبان والرخم

بر بسته دست و پای بهر سوی می‌گریزند | مجروح پشت و سینه بهر کوی می‌روند

دل از قرار کنده بخوفند و پر غمند | بهر فرار زین بچهار رشک می‌زنند

اعضا که برده گاه عقاب و گهی رخم

هابوا الغذاة وهم یخشون شدتها خافوا الغزاة وهم یلقون عدتها

یفنی الشهور ولا یحصون مدتها تمضی اللیالی ولا یدرون عدتها

ما لم تکن من لیالی الاشهر الحرم

هر شب بصد هراس فزود او شد بیش خایف ز غازیان و گریزان ز حدتش

بگذشته ماهها که ندانند مدتش شبها و روزها همه هایم ز عدتش

الا بماه حرام که حرمتست محترم

مذ عم نور الهدی ابدی اجاحتهم مذ تم ظل الندی اندی سیاحتهم

کانما الشرع سیف قد اراحتهم کانما الدین ضیف حل ساحتهم

بکل قرم الی لحم العدی قرم

نور هدی رسید و ضلالت افول کرد فضل خدا نصیحت قوم فضول کرد

محو فریق غی سیر تیغ رسول کرد گویی که دین چو ضیف بهر جا حلول کرد

مهمانیش رسید ز لحم عدو بهم

یجر حر وطیس عند صابحة یدر کل نفیس در رابحة

یضر کل خسیس تحت نابحة یجر بحر خمیس فوق سابحة

ترمی بموج من الابطال ملتطم

زو هر پرنده رو بجر و رو طیس کرد صد خیر و عون او ز نفوس نفیس کرد

صد طعن و صد ضرر بعدو خسیس کرد بر فوق سابحه جر بحر خمیس کرد

وان بحر را تموج ابطال ملتطم

من کل مقتدر للدین محترب من کل منتهب للحرب مضطرب

من کل منتخب للحق مرتعب من کل منتدب لله محتسب

یسطو بمستاصل للکفر مصطلم

مردان جان سپار و فادار پهلوان یعنی مبارزان غزا دان تن توان

دشمن کشان دوست نوازان جان فشان ایمان امان کفر گدازان دین ستان

مستاصل است کفر از ایشان و مصطلم

بحر

حتی بدت دولة الایام و بحبهم	حتی علت صولة الاعلام و بحبهم

حتی سمت حکمة الاحکام و هم بهم	حتی غدت ملة الاسلام و هی بهم

من بعد غربتها موصولة الرحم

تا شد پدید دولت ایام زان همه	تا شد بلند رفعت اعلام زان همه

تا شد ظهور حکمت احکام زان همه	تا شد بروز ملت اسلام زان همه

بعد از فتور فاصله موصول و ملتزم

محسوبة دایما من احسب الحسب	منسوبة سرمدا فی انسب النسب

موصولة ازلا فی اشرف العرب	مکفولة ابدا امنة بخیر اب

و خیر بعل فلم تیتم و لم تیم

محسوب دایمی شده با احسب الحسب	منسوب سرمدی شده با انسب النسب

موصول از ازل شده با اشرف العرب	مکفول از ابد شده از خیر بعل و اب

بیوه نماند هرگز و شد ایمن از یتیم

هم الرجال

هم الرجال فلو ان کنت خادمهم	رایت سائرهم جیدا و قادمهم

هم القصور ولیس الدهر هادمهم	هم الجبال فسل عنهم مصادمهم

ماذا رای منهم فی کل مصطدم

مردان مرد اگر تو بخدمت رسیده	هم سیر و هم سکونت ایشان گزیده

چون کوشکها که در پی آن خریده	چون کوه کز مصادم ایشان شنیده

آنچه رسیده است بایشان بمصطدم

سل المطارح والمرمی لهم عددا	فسل بواطا و سل سهلا و سل صعدا

و سل تبوکا و ابوا ثم سل فردا	و سل حنینا و سل بدرا و سل احدا

فصول حتف لهم ادهی من الوخم

پرس از مطارح و ز مرامی هر چه شد	پرس از همه مصارع سهل و هم از صعد

پرس از تبوک و خیبر و احزاب تا جدید	پرس از حنین و بدر و زابوا و از احد

بهر فصل فصل مملکت مهلک از وخم

المظفر البيض سود احيثما اجتهدت   المطهر الحمر صفر احين ما شهدت
المظهري سود بيضا   المصدر البيض حمرا بعد ما وردت

من العدى كل مسود من اللمم

بر نیسشان که روح نبود و طهور یافت   شد سرخ روی زرد شهید و طهور یافت
موی سیاه‌شان که شیب نور یافت   تیغ سفید شان جو ورد و د صدور یافت

شد سرخ در میان سپاهی سر لمم

والکاتبین بسمر الخط ما برکت   والکاتبین بسمر الخط ما برکت
والکاتبین بسمر الخط ما ترکت   والکاتبین بسمر الخط ما ترکت

اقلامهم حرف جسم غیر منعجم

آن جامعان مجمع دواب خود را   آن کافلان به ترک خیانت نقود را
آن کاتبان مخالف حق رنود را   آن کاتبان نجانه نیزه غنود را

بر حرف جسم نقطه زده از سر قلم

ناکی الجماح لهم فی تجهزهم   حاکی الجراح لهم بشری تبرزهم
راکی الجناح لهم مولی یعززهم   شاکی السلاح لهم سیما تمیزهم

والورد یمتاز بالسیما من السلم

دشمن کشان نصرت قربی مجهزند   احوال حرب که بشری مبرزند
اصلاح جیش کرده بمولی معززند   بسته سلاح جنگ بسیما ممیزند

ممتاز روی گل چو بسیمات از سلم

کفاک للفوز فی الهیجاء حشرهم   فمنهم الفرد والاعداء عشرهم
یکفی لدیک رماح الحرب بشرهم   یهدی الیک ریاح النصر نشرهم

فتحسب الزهر فی الاکمام کل کم

باشد برای فوز پسندیده حشرشان   زیشان یکی و ده زعدو اصطلاحشان
صوب بشیر کنده زاعدا جناحشان   بشنو که بوی نصر دمد از سلاحشان

گویی که غنچه اند در اکمام متفتحم

لهم شجاعة ايمانٍ ليوم وغى / لهم مناعة ايقانٍ لحرب عدى

كانّهم في ظهور الخيل نبت هدى / كانهم في ظهو الخيل نبت ربى

من شدّة الحزم لا من شدّة الحزم

مرد شجاعتند بروز وغا همه / فرد مناعتند بحرب عدی همه

در پاکدامنی شده نبت هدی همه / جابک سوار سخت چو نبت ربی همه

از اسپ و زین نه یک ز عزم و دل همه

جارت عيون الورى من فوقهم ارقا / ثارت صدور العلى في جوفهم شرقا

دارت شئون الوغى في طوقهم فرقا / طارت قلوب العدى من خوفهم فرقا

فما تفرّق بين البهم والبهم

حیران همه عیون که چه عالی و آگهند / پر غصه و حسد شده قومی که ابلهند

دایر شئون حرب بهر سو و مرزهند / پران دل عدو همه در ترس و آهند

نشناخته ز وهم بهم را هم از بهم

واها لمن في جناب الحق فطرته / طوبى لمن في الارض الدين نصرته

ومن يكن برسول الله قدرته / ومن يكن برسول الله نصرته

ان تلقه الاسد في آجامها تجم

خوش حال آنکه لطف خدا دولتش دهد / خوش حال آنکه فیض نبی نصرتش دهد

آنرا که از قبول دعا قدرتش دهد / وانرا که از رسول خدا نصرتش دهد

از وی گریزد ار همه شیری بود درم

عمّ الورى لطفه في كل مفتقرٍ / غمّ العدى قهره في كل مفتخرٍ

فلا تخيبه منه عين منتظرٍ / ولن ترى من وليّ غير منتصر

به ولا من عدوٍّ غير منقصم

علم است لطف او همه را وقت افتقار / خاصیت قهر و غضبش بعد افتخار

نومید نیست از نظرش چشم انتظار / هرگز نبود هیچ ولی را جز انتصار

هرگز نبود هیچ عدو غیر منقصم

اظل زمرته في ظل عزته اعز فرقته من ذل فرقته
اجل امته من فيض جلته احل امته في حرز ملته
كالليث حل مع الاشبال في اجم

امت پناه یافته در ظل دولتش گشته عزیز فرقتش از ذل فرقتش
چون شد جلیل امتش از فیض حلتش کرد او مقام امت خود حرز ملتش
چون شیر جا گرفته با ولاد در اجم

كم من جبابرة صارت بمبتذل كم من صناديد قد عادت بممتثل
كم عدلت سبحات الله من عتل كم جدلت كلمات الله من جدل
فيه وكم خصم البرهان من خصم

ای بس جباری که فرو شد ز ابتذال ای بس اکابری که برآمد ز امتثال
بس کس که نور حق برهانید ز احتلال بگرفت صولت کلماتش ره جدال
برهان حق ببست مجاری مختصم

فان ترم لك في الاكوان مكنزة فقد كفاك من القرآن محرزة
وان ترد لطريق الحق مبرزة كفاك بالعلم في الامي معجزة
في الجاهلية والتاديب في اليتم

ای آنکه داشتی طلب گنج در خیال کافی بود کلام حقت حرز جاه و مال
خواهی اگر دلیل بدرگاه لایزال بس امتی بمعرفت علم و ذوق و حال
در فترت نبوت و تادیب در یتم

اريد عرض قواف لو اطيل به ولن اطيق بيانا استميل به
مدحته بصحيح استطيل به خدمته بمديح استقيل به
ذنوب عمر مضى في الشعر والخدم

گفتم بعزم عرض رسانم قصیده‌ء قدرت نیافتم که نویسم جریده‌ء
گفتم بنعت من دو سه بیتی جدیده‌ء بردم پی کفارت عمری رسیده‌ء
اندر طمع زخلق در اشعار و در خدم

ضیعت عمری مصروفاً رواتبه ‌ ‌ فی المدح والذم او فیما یجاوبه

اذ کلفانی ما ینهی مذاهبه ‌ ‌ اذ قلدانی ما یخشی عواقبه

کاننی بهما هدی من النعم

تضییع کرده‌ام همه اوقات عمر خویش ‌ ‌ در مدح و ذم خلق چه بیگانه و چه خویش

تکلیف آن دو کار دلم کرده زار و ریش ‌ ‌ در گردنم فکنده نشانی ز بیش و پیش

همچون نشان که از پی قربان بود نعم

صرفت نضرة اوقاتی بشغلهما ‌ ‌ فبت لا اشتولی فی نشأتی و نما

بقیت مرتهنا فی غفلة و عمی ‌ ‌ اطعت غی الصبا فی الحالتین و ما

حصلت الا علی الآثام و الندم

کردم همه جوانی عمرم درین دو کار ‌ ‌ گشتم براه لهو و لعب پر و خوار و زار

در غفلت و عمی سپری شد چو روزگار ‌ ‌ ماندم بگمرهی صبا پست و شرمسار

حاصل نشد ز عمر جز آثام و جز ندم

نفرت النفس بالدنیا نضارتها ‌ ‌ وابصر القلب نقصا فی بصائرها

فیا تجارة قلبی فی خسارتها ‌ ‌ فیا خسارة نفسی فی تجارتها

لم تشتر الدین بالدنیا و لم تسم

بگزین نفس شوم ز دنیا نضارتش ‌ ‌ تا دید چشم دل همه نقص بصارتش

یا رب ببین تجارت قلب از خسارتش ‌ ‌ یا رب زهی خسارت نفس از تجارتش

دین را نمی‌خرند به دنیا و نی درم

طوبی لراکب دین دون آجله ‌ ‌ بجانب آجله من طعن ناجله

فمن یبع عاجلا یربح بآجله ‌ ‌ و من یبع آجلا منه بعاجله

یبن له الغبن فی بیع و فی سلم

خوش حال آنکه صاحب دین نیز داد لش ‌ ‌ دیبتا و ز طعنها همه با دین کاملش

هر کس نماند عاجلش آسود از آجلش ‌ ‌ هر کس فروخت آجل خود را بعاجلش

غبن و زیان بود همه در بیع و در سلم

فالحمد لله ما علی بمفترض — والشکر لله ما عینی بمغمض

ان فات شیء فما ذیل بمنتفض — ان آت ذنبا فما عهدی بمنتقض

من النبی ولا حبلی بمنصرم

حمد و سپاس حق که نشد علم منقرض — شکر و سپاس رب که نشد چشم منغمض

چیزی اگر برفت نشد ذیل منتفض — کردم اگر گناه نشد عهد منتقض

زیست و دلم بچنگ حبیب است معتصم

الله یرحم آبائی بتربیتی — فی شأن تسمیتی باسمی وتکنیتی

فلی رخاء رجاء فیه تسلیتی — فإن لی ذمة منه بتسمیتی

محمدا وهو اوفی الخلق بالذمم

صد رحمت خدای برابا و جد ماست — از وجه تسمیت که شریف و مجد ماست

اینم همه امید و امید مؤید ماست — عهدم همین و ذمه که نامم محمد ماست

وا و هست با وفاتر هر عهد و هر ذمم

محمد حامد محمود مقتضدی — واحمد و حمید سیدی سندی

فمنه من ازل ارجو الی ابدی — ان لم یکن فی معادی آخذا بیدی

فضلا والا فقل یا زلة القدم

هم احمدست و حامد و محمود مقتصد — هم او حمید و سید و بوالقاسم و سند

ما را باوست از ازل امید تا ابد — روز قیامت ار نکند از فضل اخذ ید

رستیم جمله ورنه زهی زلة القدم

هو الشفیع لمن یأتی مآثمه — هو المغیث لمن یخشی مغارمه

هو الکریم لمن یرجو مراحمه — حاشاه ان یحرم الراجی مکارمه

او یرجع الجار منه غیر محترم

هست او شفیع هر که فتد در مآثمش — فریادرس دل خبر را از مغارمش

هست او کریم و هست امید مراحمش — محروم نیست راجی او از مکارمش

هر جاره جو که هست از او هست محترم

اني امتثلت باقبالي نصائحه — اصلحت من قلبي القاسي فضائحه

فقد انظرت انظاري لوابحه — ومنذ ازمنت افكاري مدائحه

وجدته لخلاصي خير ملتزم

کردم چو امتثال امور نصایحش — شد پاک لوح سینه ز لوث فضایحش

تا نور چشم داشته‌ام از لوایحش — وین فکر خود گماشته‌ام بر لوایحش

بر خلاص یافته‌ام خیر ملتزم

يخضر يابسة البستان اذ شربت — ونعم الدار دورگا ما اذا خرجت

ومن نكاب نفسگا ربما طربت — ولن يفوت الغنى منه بدا نربت

ان الحيا ينبت الازهار في الاكم

بستان خشک سبز شود باز در بهار — گردد خرابها بید عامری ببار

یابد دل حزین طربی هم ز روزگار — یابد غنا ز برکت او دست افتقار

گردد شکوفه تازه چو از ابر دید نم

ابيت عد قواف ربما ردفت — شعار شعر لنا في نعته سلفت

ارجو شفاعة نفسي كلما عسفت — ولم ارد زهرة الدنيا التي قطفت

يد ان زهير بها اثنى على هرم

بیتی دو سه بمدح زغیبم رسیده بود — بسیار مرا ز چه نعت بشعر و قصیده بود

مقصود ازین شفاعت نفس رمیده بود — نی میل نیل سبزهٔ دنیا که چیده بود

و بیت زهیر مدح و ثنا گفته بر هرم

فدعي لي مركب السبر المحوذ به — ففي القيا في من الملحاء ملوذ به

يا سيد الرسل ادني من اعوذ به — يا اكرم الخلق ما لي من الوذ به

سواك عند حلول الحادث العمم

بس مانده است مرکب سیرم میان راه — کو کس که در میان بیابان بود پناه

ای سرور رسل بکرم کن یکی نگاه — ای اکرم خلایق و پیغمبر آله

گو دستگیر غیر تو در ورطهٔ عمم

انی بسدتك العلیا الهك بی　　　وجاء عدونك القصوی وجاهك بی

ارجو بجرك فی المولی شفاهك بی　　　ولن یضیق رسول الله جاهك بی

اذ الکریم تجلی باسم منتقم

آورده بر در تو مرا اسم خدای تو　　　کردم توجهی که رسیدم بجای تو

دارم امید لطف شفاعت ز رای تو　　　هرگز نگشته تنگ ز امت دعای تو

گرچه کند کریم تجلی بقهر هم

الشمس لست تضن النور ذرتها　　　فمنك تنظر عین القلب قوتها

ومنك تامل وجه النفس غرتها　　　فان من جودك الدنیا وضرتها

ومن علومك علم اللوح والقلم

خورشید نور باز نگیرد ز ذره‌اش　　　ای نور چشم من ز تو هم چشم قره‌اش

از تست امید وجه مرا نور و غره‌اش　　　از فیض جود تست چه دنیا و ضره‌اش

عکس علوم تو همه بر لوح و بر قلم

من لیلة الهجر اصباح الهدی ابتسمت　　　فی روضة الوصل ریحان الندی ابتسمت

من جلوة اللطف اذ قام الجدی ارتسمت　　　یا نفس لا تقنطی من زلة عظمت

ان الکبائر فی الغفران کاللمم

شبهای هجر یافت دمی صبح خوش نسیم　　　در باغ وصل بسته ریاحین بر نسیم

در جلوهای لطف عنایات بس جسیم　　　نومید چون شوی تو ز زلات عظیم

در بحر عفو هست کبایر کم از لمم

النفس عاصیة فالله یعصمها　　　فی الجهل غالبة فالعلم یعصمها

من فضل ربی ارجوها فیرحمها　　　لعل رحمة ربی حین یقسمها

تأتی علی حسب العصیان فی القسم

این نفس عاصیم ز خدا باد عصمتش　　　هر جهل را ز علم بود کسر سورتش

دارم ز فضل و جود حق امید رحمتش　　　شاید بود که رحمت حق روز قسمتش

آید بقدر کثرت آثام در قسم

اليك تبت الهی غير منتكس / اليك عبد بقلب منك ملتمس

فذاك مقتبس ارجو لمنتكس / يا رب فاجعل رجائی غير منعكس

لديك واجعل حسابی غير منخرم

یا رب پذیر توبهٔ پاک نصوح من / فرما قبول این تو قلب و روح من

دارد بتو امید چو نفس جموح من / یا رب مکن تو عکس رجای فتوح من

از جود خود وجود امیدم مکن عدم

انظر الی بعين العون اشمله / وافضل علی بفيض الفضل افضله

ارحم علی من له الحرمان حاوله / والطف بعبدك فی الدارين ان له

صبرا متی تدعه الاهوال ينهزم

یا رب بعین عون عنایت ببین به من / وز فیض فضل خویش بنگر مرا یقین

رحمی نمای بر دل مجروح من حزین / لطفی بکن به بندهٔ مسکین مستکین

بی صبر و بی شکیب در اوقات هول و غم

حقق رجائی لا تمنع للائمة / واسمع دعائی لا تردد بذائمة

ارسل لصحب صلاة منك دائمة / وائذن لسحب صلاة منك دائمة

علی النبی بمنهل ومنسجم

تحقیق کن امید و مکن رد بجرم بد / بپذیر این دعا و مفرما بعیب رد

بفرست روح جمع صلات فزون ز عد / فرما که فیض ابر درودت برون ز حد

باران شود بروضهٔ هادی محتشم

والآل والصحب ثم التابعين الی / كل الائمة من ذی عصمة وولی

ما روحت نفحات الدهر روح الا / ما رنحت عذبات البان ريح صبا

واطرب العيس حادی العيس بالنغم

بر آل و صحب و جملهٔ اتباع با صفا / بر جملهٔ ائمه و ارباب اقتدا

تا نفحهای دهر دهد روح روحها / تا هست جنبش سر شاخ از صبا

تا در طرب شود نعم از هادی نغم

فالله احمد رب العالمين علی — تخميس بردة اذ بالمولوی علا

نظمت من سبحی فی دررها جملا — الحفت من خزف الفکر الکثيف الی

ما فيه من جوهر ذ اللطف والقيم

شکر خدای عالم و پروردگار ما — تصوير يافت شعر مخمس شعار ما

در رشته در شبه شد الخبار ما — شد مهرها ميان جواهر نثار ما

بپيوند اين لولوی يا مولی النعم

يا رب فاقبله موصولا بخدمته — يا رب فاجعله مقبولا بحضرته

اشرف شفاهی علی تقبيل سدته — شرف جبينی لدی تحقيق حرمته

من بعد توفيق طوفی حول ذا الحرم

يا رب کنی قبول و رسانی بخدمتش — گردانی ای کريم تو مقبول حضرتش

بخشی ذهبی مزار زمين بوس سدتش — بخشی تو عون سجده تعظيم تربتش

بعد از ادای طوف حوالی آن حرم

بك افتتحت الهی فيك خاتمتی — فارفع بنورك ظلی وامح مظلمتی

وانظر بلطفك فی ذلی ومسکنتی — واغفر کبائر عصيانی وسيئتی

وارحم بفضلك يا ذا الجود والکرم

ختم همه بسيت خدايا و ختم هم — اين سايها بنور تو کم ساز زکم

بنگر زروی لطف بفقر و مذلتم — عفو کن اين کباير و عصيان دمبدم

بر من ببخش جمله تو از فضل و از کرم

قد وفق بتشريف بهذه القصيدة الميمونة المبارکة المتبرکة

العبد المذنب المحتاج الی رحمة الله الملك الباری يوسف علی ابن محمد البخاری

کتبه العبد المذنب علی رضا الکاتب غفر ذنوبه

سنه ثمان و سبعين و تسعمايه من الهجرة النبويه

عليه السلام والتحيه

وابرا

شرح فصوص بود